

Economia del Treball

Codi: 102321
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501572 Administració i Direcció d'Empreses	OT	4	0
2501573 Economia	OT	3	2
2501573 Economia	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Albert Recio Andreu
Correu electrònic: Albert.Recio@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: Sí
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Xavier Ramos Morilla

Equip docent extern a la UAB

Gabriel Facchini Palma

Prerequisits

No existeixen prerequisits formals previs però cal tenir bones bases de micro i macroeconomia

Objectius

Proporcionar una base del fonaments i els principals debats teòrics per l'anàlisi de l'activitat laboral. Estudiar els trets més rellevants del mercat de treball espanyol, de les seves característiques estructurals i institucionals. Avaluar l'impacte de les polítiques laborals amb eines d'anàlisi empírica.

Competències

Administració i Direcció d'Empreses

- Capacitat d'adaptació a entorns canviants.
- Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
- Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
- Demostrar iniciativa i treballar autònomament quan la situació ho demani.

- Demostrar que es coneix l'estructura de les institucions i de l'estat, la seva evolució futura i les conseqüències de possibles canvis per contribuir constructivament en el debat sobre el paper que desenvolupen en les societats actuals.
- Gestionar el marc analític i el coneixement empíric que ofereix l'economia en les relacions internacionals i en les àrees dels àmbits econòmics més rellevants.
- Identificar els agents econòmics que configuren una economia, entendre com s'han interrelacionat fins a la data, com s'interrelacionen actualment i predir comportaments futurs en funció de noves circumstàncies i de la seva influència en una empresa concreta.
- Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
- Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.
- Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
- Treballar en equip i ser capaç d'argumentar les propostes pròpies i validar o refusar raonadament els arguments d'altres persones.
- Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Economia

- Analitzar el funcionament del mercat laboral i dels elements de la seva especificitat.
- Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
- Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
- Liderar equips multidisciplinaris i multiculturals, implementar nous projectes, coordinar, negociar i gestionar els conflictes.
- Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.
- Prendre decisions en situacions d'incertesa i mostrar un esperit emprenedor i innovador.
- Treballar en equip i ser capaç d'argumentar les propostes pròpies i validar o refusar raonadament els arguments d'altres persones.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar el paper de les institucions internacionals a l'economia.
2. Analitzar els mecanismes de la formació de salaris.
3. Aplicar l'anàlisi econòmica als processos d'integració, en general, i al d'integració europea, en particular.
4. Avaluar el funcionament i la conjuntura actual de l'economia espanyola.
5. Avaluar les polítiques laborals.
6. Capacitat d'adaptació a entorns canviants.
7. Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
8. Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
9. Demostrar iniciativa i treballar autònomament quan la situació ho demani.
10. Descriure els agents econòmics principals que configuren l'economia espanyola i catalana.
11. Entendre en termes econòmics el problema de l'atur i les seves causes.
12. Enumerar les característiques principals del mercat de treball a Espanya.
13. Examinar la influència i el paper de les institucions públiques espanyoles a l'economia.
14. Identificar el paper del sector públic en l'economia espanyola.
15. Interpretar el procés de globalització econòmica i les seves conseqüències per a l'economia espanyola.
16. Interpretar les motivacions, els instruments i els efectes de la intervenció pública en aquest mercat.
17. Liderar equips multidisciplinaris i multiculturals, implementar nous projectes, coordinar, negociar i gestionar els conflictes.
18. Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
19. Organitzar la feina, pel que fa a una bona gestió del temps i a la seva ordenació i planificació.
20. Prendre decisions en situacions d'incertesa i mostrar un esperit emprenedor i innovador.
21. Relacionar el mercat de treball i l'activitat econòmica.

22. Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
23. Treballar en equip i ser capaç d'argumentar les propostes pròpies i validar o refusar raonadament els arguments d'altres persones.
24. Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Continguts

El programa està dividit en una introducció i quatre parts. Les dos primeres analitzen els aspectes relacionats amb la oferta i la demanda de treball. La tercera està dedicada a l'estudi dels salaris i l'estructura ocupacional. I la quarta als aspectes macroeconòmics, en particular l'atur

TEMA 1 INTRODUCCIÓ: ECONOMIA I TREBALL

Treball i activitat econòmica. Especificitat del mercat laboral. Visió panoràmica del curs

PART I OFERTA DE TREBALL I PRODUCCIÓ DE LA FORÇA DE TREBALL

TEMA 2 L'OFERTA INDIVIDUAL DE TREBALL

El model neoclàssic d'oferta de treball. L'elecció individual entre renda i oci. Activitat inactivitat i salari de reserva. Anàlisi de la incidència de impostos i subsidis sobre la oferta laboral. Crítiques i propostes alternatives al model

TEMA 3 TAXES D'ACTIVITAT, FAMÍLIA I OCUPACIÓ

Taxes d'activitat per gènere i edat. Economia de la família, assignació de temps i de activitats. Gènere i activitat laboral Aspectes del cicle vital sobre l'oferta laboral. Jornada laboral

TEMA 4 EDUCACIÓ I TREBALL

La teoria del capital humà. Formació específica i genèrica. La rendibilitat de la ocupació. Alternatives a la teoria del capital humà L'educació com a filtre. Enfocaments institucionals.

TEMA 5 MIGRACIONS I MOBILITAT

Tipologia de les migracions. Polítiques migratòries i el seu impacte sobre l'oferta de treball

PART II DEMANDA DE TREBALL

TEMA 6 LA DEMANDA DE TREBALL: SALARIS I OCUPACIÓ

EL model neoclàssic de demanda de treball a curt termini. Mercats competitius i no competitius. El cas del mercat monopsonístic. El model de demanda de treball a llarg termini. Determinants de l'elasticitat de demanda. L'efecte del salari mínim i els sindicats. Anàlisis alternatius: Post-keynesians i models "d'alts salaris". Costos laborals unitaris

PART III LA DETERMINACIÓ DELS SALARIS I L'ESTRUCTURA SALARIAL

TEMA 7 ELS SISTEMES DE REMUNERACIÓ I L'ESTRUCTURA SALARIAL

Diferències salarials. Compensacions extra- salarials. Salaris d'eficiència. Mercats interns de treball

TEMA 8 DIFERÈNCIES SALARIALS

Anàlisi econòmica de la discriminació laboral. Segregació ocupacional. Segmentació i dualitat del mercat laboral. Precarietat laboral

TEMA 9 SINDICATS I NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

Paper econòmic dels sindicats. Negociació col·lectiva. Efectes econòmics dels models sindicals

TEMA 10 INTERVENCIÓ PÚBLICA

L'impacte de la intervenció pública en el mercat laboral. Salari mínim. L'impacte del subsidi d'atur. Regulacions i mercat laboral

PART IV ANÀLISI MACROECONÒMIC

TEMA 11 ATUR, INFLACIÓ

Desequilibris en el mercat laboral. Tipologies de l'atur. Teories explicatives de l'atur. Polítiques d'ocupació

Metodologia

El curs es realitzarà amb classes teòriques i pràctiques. A més els estudiants tenen que realitzar treballs individuals i col·lectius, part dels quals es presentaran i discutiran a classe en la forma que es determinarà en cada cas

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases pràctiques	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24
Clases teòriques	30	1,2	1, 2, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 24
Tipus: Supervisades			
Tutories	8	0,32	2, 5, 7, 8, 11, 12, 13, 18, 19, 21, 22, 24
Tipus: Autònomes			
Estudi autònom	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 24
Exercicis, assajos i treballs col·lectius	41	1,64	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24

Avaluació

La avaluació es compon de examens i realització de treballs i pràctiques

Examens i treballs constitueixen el procés d'avaluació continua

Per accedir a la prova de reevaluació caldrà haver obtingut una nota de 3,5 en el procés d'avaluació continua

Es considera no avaluable l'alumne que no hagi realitzat cap prova de l'avaluació continua

Calendari d'activitats d'avaluació

Les dates de les diferents proves d'avaluació (exàmens parcials, exercicis en aula, entrega de treballs...) s'anunciarà amb suficient antelació durant el semestre

La data de l'examen final de l'assignatura està programada en el calendari d'exàmens de la Facultat. "La programació de les proves d'avaluació no es podrà modificar, tret que hi hagi un motiu excepcional i degudament justificat pel qual no es pugui realitzar un acte d'avaluació. En aquest cas les persones responsables de les titulacions, prèvia consulta al professorat i a l'estudiantat afectat, proposaran una nova programació dins del període lectiu corresponent" **Apartat 1 de l'Article 115. Calendari de les activitats d'avaluació (Normativa Acadèmica UAB).**

Els estudiants i les estudiantes de la Facultat d'Economia i Empresa que d'acord amb el paràgraf anterior necessitin canviar una data d'avaluació han de presentar una petició omplint el document **Sol·licitud de reprogramació prova** https://formularis.uab.cat/group/deganat_feie/reprogramació-proves

Procediment de revisió de qualificacions

Coincidint amb l'examen final s'anunciarà el dia i el mitjà en que es publicaran les qualificacions finals. De la mateixa manera s'informarà del procediment, lloc, data i hora de la revisió d'exàmens d'acord amb la normativa de la Universitat

Procés de Recuperació

"Per participar al procés de recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats que representin un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul" **Apartat 3 de l'Article 112. La recuperació (Normativa Acadèmica UAB).** Els estudiants i les estudiantes han d'haver obtingut una **qualificació mitjana de l'assignatura entre 3,5 i 4,9.**

La data d'aquesta prova estarà programada en el calendari d'exàmens de la Facultat. L'estudiant que es presenti la superi aprovarà l'assignatura amb una nota de 5. En cas contrari mantindrà la mateixa nota.

Irregularitats en actes d'avaluació

Sense perjudici d'altres mesures disciplinàries que s'estimin oportunes, i d'acord amb la normativa acadèmica vigent "en cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb un 0 aquest acte devaluació, amb independència de les mesures disciplinàries que s'hi pugi instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. **Apartat 10 de l'Article 116. Resultats d'avaluació (Normativa Acadèmica UAB)**

La nota de curs es la suma de les notes de l'examen i el treball de curs. Als estudiants que al final hagin obtingut una nota global entre 4 i 5 tindran la possibilitat de fer un examen de recuperació per tal de assolir un 5 a la nota final

Els treballs i le proves escrites es fan dins procés avaluació continua

Per accedir a la recuperació cal haver obtingut una nota mínima d'un 3,5 a l'avaluació continua

Es considera no avaluable qui no hagi completat el procés d'avaluació continua

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen escrit	50%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 24
Presentació treball en grup	25%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
Presentació treball individual i comentari text	25%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 21, 22, 24

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Mc Conell, C.R., SL Brue, & D.A. Macpherson (2007) *Economia laboral* McGraw Hill, Madrid 7ª edició

Ehrenberg R.G. & R.S. Smith (2006) *Modern Labor Economics: Theory and Public Policy* Scott, Pearson Addison Wesley New York

Filler, R.K., D.S. Hamermesh & A.Rees (1996) *The economics of work and pay* Harper Collins. New York

Banyuls, J., E. Cano, J.V. Pitxer, J.V. i A. SANCHEZ, A (2005) *Economia Laboral i Polítiques d'Ocupació* Universitat de Valencia

Fina, L (2001) *El reto del empleo* McGraw Hill, Madrid

Recio A. (1997) *Trabajos, personas, mercados* FUEM Icaria, Barcelona

Al campus virtual els professors donaran informació detallada de les lectures bàsiques i complementaries per preparar cada tema. Així com material i lectures d'anàlisi del mercat laboral espanyol